CAPUT I.

DE FIDE ET SYMBOLO FIDEI.

Quis dicendus est Christianus, atque Catholicus?

Act. 11. QUi Baptismatis Sacramento initiatus, JEsu Christi veri Dei atque hominis salutarem doctrinam in ejus Ecclesia profitetur; neque sectis vel opinionibus ullis ab Ecclesia Catholica alienis adhæret.

Quibus de rebus primùm docendi sunt Christiani atque Catholici?

De Fide, Spe, Caritate, Sacramentis, & officiis Justi-
1. Cor. 13. tiæ Christianæ.

Quid est Fides?

Donum DEI ac lumen, quo illustratus homo firmiter
Eph. 2. assentitur omnibus, quæ DEUS revelavit, & nobis per
Hebr. 11. Ecclesiam credenda proposuit, sive scripta illa sint, sive non sint.

Quæ summa est fidei seu omnium credendorum?

Symbolum Apostolorum in duodecim distinctum articulos.

Qui sunt illi duodecim articuli?

Hi videlicet:

Primus.

Credo in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cœli & terræ.

Secundus.

Et in JEsum Christum, Filium ejus unicum, Dominum nostrum.

Tertius.

Qui conceptus est de Spiritu sancto; natus ex Maria Virgine.

Quartus.

Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus & sepultus.

Quin-

Quintus.

Descendit ad inferos, tertiâ die resurrexit à mortuis,

Sextus.

Ascendit ad cœlos sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.

Septimus.

Inde venturus est judicare vivos & mortuos.

Octavus.

Credo in Spiritum sanctum,

Nonus.

Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem,

Decimus.

Remissionem peccatorum,

Undecimus.

Carnis Resurrectionem,

Duodecimus.

Et vitam æternam, Amen.

Quid sibi vult primus symboli articulus?

Credo in Deum Patrem.

Ostendit primam in Deitate personam, Patrem scilicet cœlestem & æternum; cui nihil factu impossibile sit vel difficile; qui cœlum & terram, visibilia simul & invisibilia cuncta ex nihilo produxit, & producta usque conservat, & gubernat summâ bonitate & sapientiâ. Gen. 3. Psal. 145. Joan. 3.

Quid verò secundus articulus?

Et in JEsum Christum Filium ejus.

Commonstrat secundam in Deitate personam, JEsum Christum scilicet, Filium Dei naturalem, unicum illum ab æterno genitum, & Patri consubstantialem Dominum ac Redemptorem nostrum, ùt qui nos perditos liberavit. Psal. 2. & 109. Matth. 16. Luc. 1. Act. 10. Coloss. 1. Hebr. 1.

Quid porrò tertius?

Qui conceptus est de spiritu sancto.

Mysterium proponit Dominicæ Incarnationis: quia idem Dei Filius de cœlis descendens humanam naturam assumpsit, sed modo singulari prorsus, ùt qui conceptus fuit sinè patre ex virtute Spiritûs sancti, & natus ex Maria Virgine illibata. Isai. 7. Matth. 1. Luc. 1. Joan. 1. Philip. 2. Hebr. 1

Quid vero quartus ?

Paſſus ſub Pontio Pilato.

Isai. 53. Matth. 20. & 27. Joan. 1. & 19.

Myſterium tractat redemptionis humanæ: nam idem verus Dei Filius ſecundùm humanam illam naturam aſſumptam extrema verè paſſus eſt pro nobis, & peccatoribus omnibus redimendis. Unde licèt agnus eſſet ſinè macula, tamen ſub Pontio Præſide in crucem ſuffixus, in cruce mortuus, & deinde ſepultus fuit.

Quid autem quintus ?

deſcendit ad inferos.

Luc. 24. 1. Cor. 15. Epheſ. 4. 1. Petr. 3.

Myſterium reſurrectionis Chriſti complectitur, qui ſecundùm animam quidem Patres è limbo liberaturus deſcendit: tertio verò poſt mortem die, reſumpto corpore, vi propriâ factus eſt redivivus.

Quid ſextus Articulus ?

Aſcendit ad cœlos.

Marc. 16. Luc. 24. Act. 1. Epheſ. 4. Phil. 2. Hebr. 1.

Myſterium affert glorioſæ aſcenſionis Chriſti, ùt qui poſt expletum redemptionis noſtræ opus ad Patrem tranſivit ex hoc mundo, & cœlos ſuâ virtute Triumphator aſcendit, atque in ipſa æterni Patris gloria ſuper omnia eſt collocatus.

Quid Septimus.

Inde venturus eſt judicare vivos & mortuos.

Pſal. 96. Matth. 16. 24. & 25. 1. Cor. 5.

Demonſtrat extremum judicii diem; quando Chriſtus humana in carne viſibilis rurſus de cœlo deſcendet, ac tremendum aget judicem omnium proborum ac improborum, & reddet unicuique ſecundùm opera ejus.

Quid verò Octavus ?

Credo in ſpiritum Sanctum.

Joan. 14. & 16. 1. Joan. 5. Conc. Conſtantinop. 11. & Flor.

Exhibet tertiam in Trinitate Perſonam, Spiritum ſanctum, qui ex Patre Filióque procedens, unus, verus, æternúſque DEUS eſt, & regnat cum Patre & Filio, & proinde cum utroque ſimul adoratur, & conglorificatur.

Quid

Quid nonus articulus ?

Sanctam Ecclesiam Catholicam.

De Ecclesia docet, quatuor nobis esse credenda: Primùm, Ecclesiam esse unam, nimirum in uno Spiritu Christi JESU, in una fide, fideique & Sacramentorum doctrina, in uno Capite ac Rectore universalis Ecclesiæ, Vicario Christi scilicet ac divi Petri successore. Secundò, hanc ipsam sanctam esse, quia tum à Christo Capite & Sponso suo, cui per fidem & Sacramenta conjungitur, sanctificatur: tum à Spiritu Sancto perpetuò gubernatur. Tertiò eandem esse Catholicam seu universalem, quia toto orbe diffusa Christi fideles omnes omnium temporum comprehendit. Quartò & postremò, in hac ipsa Ecclesia communionem esse Sanctorum, puta non eorum solùm, qui in terris credentes peregrinantur, verùm etiam, qui carnis mortalitate exuti, vel regnant in cœlo, vel illic regnaturi in igne purgatorio suorum peccatorum sordibus expiantur. Qui quidem veluti unius corporis membra se invicem juvant mutuis officiis, meritis, orationibus, & sacrosancti Missæ sacrificii, Sacramentorúmque Ecclesiæ virtute participant.

I. Cant. 6. Ephes. 4.
II. Ephes, 5. 1. Cor. 6. 2. Cor. 6.
III. Matth. 16. 28. Marc. 16. Joan. 14.
IV. Psal. 118. Luc, 24. Act. 1. Rom. 12. 1. Cor, 12. Ephes. 4.

Quid porrò decimus ?

Remissionem Peccatorum.

Offert præsentem DEI gratiam peccatoribus omnibus, ne quisde veniâ peccatorum suorum consequenda unquam desperet, modò in Ecclesia perseveret Catholica, & ritè ejusdem Sacramentis utatur.

Ezech. 11. Luc. 24. Joan. 20. Actor. 2.

Quid autem undecimus ?

Carnis Resurrectionem.

Mortuos omnes ad vitam excitandos afferit & novissimum judicii diem confirmat: nam ante Christi tribunal in carne redivivi omnes apparebimus, ut recipiat unusquisque, prout gessit in suo corpore, sive bonum sive malum.

Dan. 12. Job. 19. Joan. 5. 1. Cor. 15.

Quid demum postremus ?

Et vitam æternam.

Fidei & virtutis Christianæ præmium beatam immortalitatem ostendit, ut certò sciamus, post hanc vitam superesse aliam, longè diversam veréque securam, bea-

Matth. 19. & 25. Rom. 2.

tam ac sempiternam, quæ credentibus & obtemperantibus à Christo destinata sit.

Quæ est summa omnium symboli articulorum?

Corde & ore confiteor Dominum Deum, quo nihil aut majus, aut sapientius, aut melius potest excogitari, eum & unum in essentia seu natura divina, & trinum in personis esse, utpote Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, ita ut hi tres unum sint, unus, verus, æternus, immensus & incomprehensibilis Deus, ex quo per quem, & in quo sunt omnia. Pater est Conditor universorum: Filius Redemptor hominum: Spiritus sanctus Ecclesiæ, seu Christi fidelium Sanctificator & Rector. Igitur huic sanctissimæ & individuæ Trinitati respondent Symboli tres partes præcipuæ: Prima, quæ de creatione est, Patri: Secunda, quæ de redemptione, Filio: Tertia, quæ de sanctificatione, Spiritui sancto accommodatur.

Joan. 4. & 5.

Quid est Ecclesia?

Est omnium Christi fidem atque doctrinam profitentium congregatio; quæ sub uno & summo post Christum capite & pastore in terris gubernatur.

Matth. 16. Joan. 12. 1. Cor. 12. 1. Petr. 5.

Qui ab Ecclesiâ prorsus alieni sunt?

Primum Judæi & infideles omnes, atque à fide apostatæ: deinde hæretici, ii scilicet, qui cùm baptizati sint, contra Catholicam fidem cum pertinatia tuentur errorem. Præterea Schismatici, qui à pace & unitate Catholica ipsi se segregant. Postremò, qui à communione Sanctorum, & participatione Sacramentorum, & ab Ecclesiæ suffragiis, divinisque officiis per Ecclesiasticam potestatem legitimè excluduntur; unde & excommunicati dicuntur: qui omnes à Christi corpore, quod est Ecclesia, sejuncti & alieni sunt, proindéque spiritualis vitæ ac salutis expertes manent, Satanæ mortique perpetuæ, nisi resipiscant, obnoxii Ac vitandi quidem illi omnes Catholicis, sed imprimis hæretici & schismatici non minùs quám pestes quædam exitiales fugiendi ac execrandi sunt.

Quæ demum est simplex, brevis & recta fidei regula, quâ Catholici ab hæreticis discernuntur?

Ea est, Christi fidem, atque Ecclesiæ authoritatem integram profiteri, illúdque ratum ac fixum tenere oportere,

Matth. 18.

tere, quod Ecclesiæ Catholicæ Pastores atque Doctores credendum definierint. Ceterùm, si quis Ecclesiam non audierit, sit tibi, inquit Christus ipse, sicut ethnicus & publicanus: non enim habebit DEum patrem, qui Ecclesiam noluerit habere matrem.

CAPUT II.

DE SPE ET ORATIONE DOMINICA.

Quid est spes?

VIrtus est divinitus infusa, per quam certa cum fiducia nostræ salutis & æternæ vitæ bona exspectantur. Rom. 5. & 8. 1. Petr. 1.

Unde modum rectè sperandi & petendi discimus?

Ex oratione Dominica, quam Christus ipse Dominus & Magister noster ore suo sacrosancto tradidit & præscripsit. Matth. 6. Luc. 11.

Recita per partes orationem Dominicam.

Prima petitio.

Pater noster, qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum.

Secunda.

Adveniat regnum tuum.

Tertia.

Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra.

Quarta.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

Quinta.

Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

Sexta.

Et ne nos inducas in tentationem.

Septima.

Sed libera nos à malo, Amen.

Quid sibi vult initium hujus orationis?

Pater noster, qui es in cœlis.

Præfatiuncula, quæ nos memores reddit summi bene- Rom.